Bærekraftig byggeskikk i fokus for EU-forskningen

Nyhetsbrev fra Brusselkontoret

Juli 2008

Løsninger for å sikre tilrettelagte, helsefremmende og energieffektive bygninger er blant de høyest prioriterte områdene for EUs forskningsstøtte frem mot 2013.

Det syvende rammeprogrammet for forskning, eller simpelthen FP7, er navnet på EUs program for finansiering av forskning og teknologisk utvikling – verdens største av sitt slag. Det syvende i serien av slike rammeprogrammer gjelder for perioden 2007- 2013 og har et budsjett på totalt 51 milliarder euro som skal fordeles på ulike transnasjonale forskningssamarbeid over syvårsperioden.

EUs forskningsprogram er blant områdene der Norge kan delta aktivt i det europeiske samarbeidet uten å være fullverdig EU-medlem, ved at Norge deltar med innbetalinger til programmet som tilsvarer det medlemslandene selv spytter i potten. Mer enn 4 000 nordmenn deltar allerede i ulike EU-finansierte forskningsprosjekter.

Som en del av utformingen av spesifikke prioriteter under det syvende rammeprogram har Europa Kommisjonen i samarbeid med ulike interesserte aktører kommet frem til seks hovedprioriteringer for videre forskning. De seks utvalgte prioriteringene er forskningsområder der Europakommisjonen mener Europa kan ha et spesielt konkurransefortrinn fremfor andre regioner i verden. Kommisjonen satser derfor på bred forskning på disse områdene, med påfølgende forskningsstøtte for å utvikle ledende kunnskap innenfor de respektive feltene.

Tilrettelagte, helsefremmende bygg

En at de seks prioritetene er bærekraftig byggeskikk. Satsningen på bærekraftig byggeskikk fordeler seg over

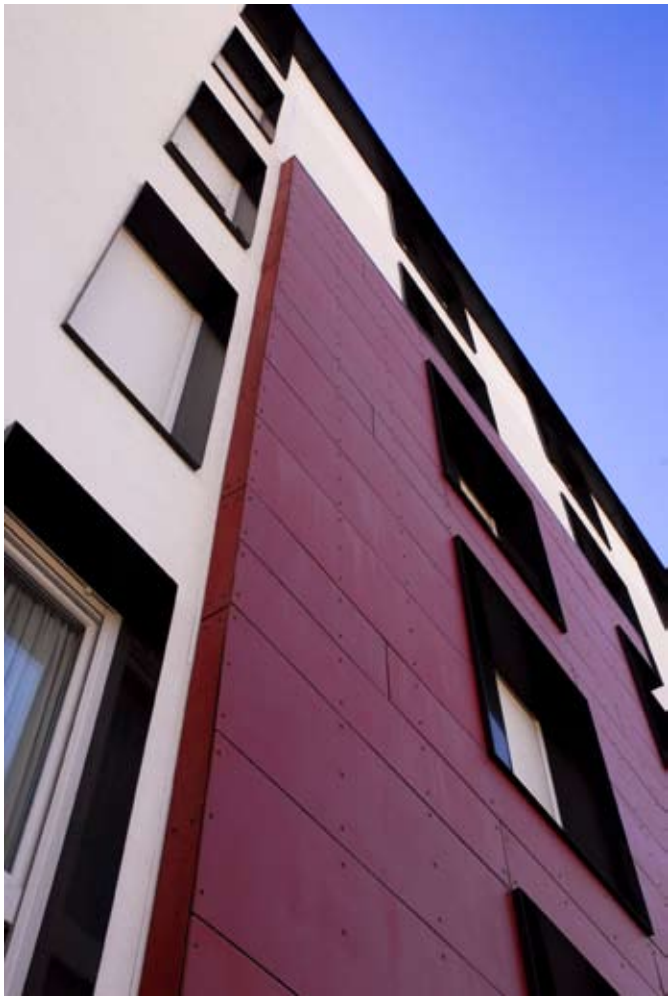

tre hovedområder: *tilrettelagte bygninger, helse og miljøhensyn.*

For at en bygning skal regnes som bygget på bærekraftig vis må den være tilpasset mennesker med særskilte behov. Det inkluderer krav til sikkerhet og tiltak som gjør at eldre, handikappede eller andre skal ha best mulig handlingsfrihet i bygninger, i sitt eget hjem så vel som i offentlige bygninger. Helseaspektet av bærekraftig byggeskikk innebærer godt inneklima. God luftkvalitet og satsning på materialer som ikke medfører helserisikoer er de viktigste faktorene.

Bygninger mot global oppvarming

Miljøvennlige bygninger er et hovedaspekt under EUs satsning på bærekraftig byggeskikk; arbeidet for å redusere energibruket i private og offentlige bygninger står høyt på EUs politiske agenda. Det er bred enighet på EU-nivå om at energisparing i bygningssektoren vil være en nødvendig og effektiv måte å nå den overordnede klimamålsetningen om 20 prosent reduksjon av CO_2-utslipp i medlemslandene innen 2020. Det var med dette målet for øyet at EU-landene i 2003 ble enige om byggenergidirektivet, eller *Energy Performance of Buildings Directive* (EPB. Direktivet, som skulle implementeres av EUs medlemsland i 2006 var ment å sette fart på utviklingen av energi-effektive bygninger i Europa.

Selv om initiativet har ført til betydelige utslippsreduksjoner har ikke utviklingen gått så raskt som ønskelig. Det ubenyttede potensialet for CO_2-sparing i bygningssektoren er fremdeles for stort. Dette til tross for at energisparing i bygningssektoren har vist seg å være spesielt kostnadseffektivt sammenliknet med andre energisparende tiltak. Ett av problemene er at finnes for lite kunnskap om både den økonomiske og miljømessige vinningen ved å bruke mer energisparende tiltak. Derfor inviterer EU nå spesielt til forskning på tiltak som kan skape mer folkelige aksept for og entusiasme rundt energieffektive bygninger og passivhus.

Norge i ØkoBygg-prosjekt

Et eksempel på denne typen tiltak er prosjektet ØkoBygg[1], som ble igangsatt under EUs forrige rammeprogram for forsknign, FP6, og som nylig er ferdigstilt. Prosjektet gikk ut på å energieffektivisere åtte offentlige bygninger i Norge, Danmark, Lithauen, Tsjekkia, Storbritannia, Tyskland og Hellas. Bygningene i prosjektet representerte alt fra kirker til universitetsbygg. Målet var å halvere samtlige bygningers energiforbruk, samtidig som det ble lagt vekt på at de også skulle øke brukernes tilfredshet med bygningene. Bygningene er ment som demonstrasjoner på hvordan både nye og eldre bygninger kan gjøres energieffektive og hvordan dette virker positivt både som klimabesparende tiltak og for tiltak for økt trivsel. Etter evalueringene av prosjektet er ikke avsluttet, men den foreløpige evalueringen ser ut til å gi svært gode resultater.

1 http://www.buildingsplatform.eu/epbd_publication/doc/P080_EN_Ecobuildings_symposium_p3111.pdf

Miljøoperaen

Et lignende forskningsinitiativ med EU-støtte går under navnet ECO-culture, og inkluderer tre viktig, europeiske kulturbygg. De tre har blitt valgt ut som demonstrasjonsprosjekter for god energiutnyttelse. Blant testbygningene finner vi intet ringere enn vårt eget norske operahus i Oslo. Blant de energisparende tiltakene er jordvarme- og sjøvannsbasert oppvarming og nedkjøling. Spesielt energieffektive tiltak i operaen er behovskontrollert ventilasjon og belysning. I tillegg er operaen delvis selvforskynt med elektrisitet fra sine 300 kvadratmeter med solcellepanel.

Den norske opera. Foto: Erik Berg

EU har satt av betydelige økte midler for finansiering av nye prosjekter av lignende karakter som ØkoBygg og ECO-culture-prosjektet. Energiforbruket i Europas bygninger representerer i dag 40 prosent av kontinentets totale energiforbruk. Håpet er at en europeisk storsatsning nye og innovative teknikker for bærekraftig byggeskikk skal frembringe både de løsningene, men også den holdningsendringen, som trengs for at europeiske bygninger skal gå en bærekraftig fremtid i møte.

For Brusselkontoret AS,

Erlend Engh Brekke
erlend@brusselkontoret.eu